YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

12 päivänä lokakuuta 1999 *

Asiassa T-216/96,

Conserve Italia Soc. Coop. arl, aiemmin Massalombarda Colombani SpA, Italian oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Massa Lombarda (Italia), edustajinaan asianajajat Marina Averani ja Andrea Pisaneschi, Siena, ja Paolo de Caterini, Rooma, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Charles Turk, 13 B avenue Guillaume,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, edustajinaan oikeudellisen yksikön virkamiehet Paolo Ziotti ja Francesco Paolo Ruggeri Laderschi, avustajanaan asianajaja Massimo Moretto, Venetsia, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

jossa kantaja vaatii, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaa 3.10.1996 tehdyn komission päätöksen C (96) 2760, jolla evättiin Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta 29.6.1990 tehdyllä komission päätöksellä C (90) 950/356 Massalombarda Colombani SpA:lle myönnetty taloudellinen tuki, sekä sikäli kuin on tarpeen, mitätöi kaikki tähän päätökseen liittyvät komission toimenpiteet, erityisesti työasiakirjan VI/1216/86-IT, joka koskee maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamiseen liittyvästä yhteisestä toiminnasta 15 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 355/77 (EYVL L 51, s. 1) mukaista Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosaston myöntämän enimmäistuen vahvistamista,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Jaeger sekä tuomarit K. Lenaerts ja J. Azizi,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies B. Pastor,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.3.1999 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 Maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamiseen liittyvästä yhteisestä toiminnasta 15 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 355/77 (EYVL L 51, s. 1; jäljempänä asetus N:o 355/77) 1 artiklan 3 kohdassa ja 2 artiklassa säädetään, että komissio voi myöntää Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (jäljempänä EMOTR) ohjausosastosta maksettavan tuen yhteiselle toiminnalle hankkeisiin, jotka kuuluvat komission hyväksymiin, jäsenvaltioiden etukäteen laatimiin erityisohjelmiin ja joiden tarkoituksena on maataloustuotteiden käsittelyn, jalostamisen tai kaupan pitämisen parantaminen ja järkiperäistäminen.

2 Tämän asetuksen toisessa perustelukappaleessa todetaan, että "tämän alan toimenpiteiden — — tarkoituksena on EY:n perustamissopimuksen 39 artiklan (josta on tullut EY 33 artikla) 1 kohdan a alakohdassa määriteltyjen tavoitteiden toteuttaminen". Neljännen perustelukappaleen mukaan "rahoituksen saamiseksi hankkeiden on mahdollistettava maataloustuotteiden jalostamiseen tai kaupan pitämiseen liittyvien rakenteiden parantaminen ja järkiperäistäminen, sekä kestävä myönteinen vaikutus maatalouden alalla". Seitsemännessä perustelukappaleessa täsmennetään, että "sen varmistamiseksi, että tuensaajat noudattavat [EMOTR:n] tukea myönnettäessä asetettuja ehtoja, on säädettävä tehokkaasta valvontamenettelystä sekä mahdollisuudesta keskeyttää tai poistaa [EMOTR:n] tuki taikka vähentää sitä".

3 Asetuksen N:o 355/77 1 artiklan mukaisella hankkeella tarkoitetaan tämän asetuksen 6 artiklan mukaan "julkisista varoista kokonaan tai osittain rahoitettua taikka täysin yksityistä investointihanketta, joka koskee kokonaisuudessaan tai osittain laitteistoja — — maataloustuotteiden varastoinnin, pakkauksen, säilytyksen, käsittelyn tai jalostuksen järkiperäistämiseksi tai kehittämiseksi — — ". *

* — Tässä ja jäljempänä tuomiossa esitetyt lainaukset asetuksesta on suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

4 Tämän asetuksen 19 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Koko sen ajan, kun [EMOTR] osallistuu hankkeeseen, kyseisen jäsenvaltion tätä varten nimetyn viranomaisen tai elimen on toimitettava komissiolle tämän pyynnöstä kaikki perusteena olevat asiakirjat ja kaikki asiakirjat, joilla voidaan vahvistaa, että rahoitusta koskevat ehdot tai muut asetetut ehdot on täytetty. Komissio voi tarvittaessa suorittaa tarkastuksia paikan päällä.

[EMOTR:n] komitean annettua lausuntonsa rahoituksellisista näkökohdista komissio voi päättää [EMOTR:n] avustuksen keskeyttämisestä, vähentämisestä tai epäämisestä — — :

— jos hanketta ei ole toteutettu annettujen tietojen mukaisesti tai

— jos tiettyjä asetettuja ehtoja ei ole täytetty — — "

5 Tukihakemuksissa on oltava Euroopan maatalouden tuki- ja ohjausrahaston ohjausosastolle maatalous- ja kalastustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamista koskevien hankkeiden osalta esitettävistä tukihakemuksista 23 päivänä heinäkuuta 1985 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2515/85 (EYVL L 243, s. 1, jäljempänä asetus N:o 2515/85) liitteissä mainitut tiedot ja asiakirjat. Nämä liitteet sisältävät mallit tuenhakijalle annettavista lomakkeista sekä selventävät huomautukset, joiden tarkoituksena on auttaa tuen hakijoita hakumenettelyssä.

6 Tämän asetuksen liitteessä A olevien "otsakekohtaisien selventävien huomautuksien" 5.3 kohdassa täsmennetään, että " — — hankkeet, jotka ovat alkaneet ennen kuin hakemus on tullut komissioon, eivät voi saada tukea." Nämä ohjeet koskevat sitoumusta, joka tuenhakijan on annettava ja joka kuuluu seuraavasti: "Sitoudumme olemaan aloittamatta töitä ennen kuin EMOTR:n ohjausosasto on saanut tukihakemuksen".

7 Vuonna 1986 EMOTR:n virkamiehet laativat työasiakirjan VI/1216/86-IT asetuksen N:o 355/77 mukaisesta EMOTR:n ohjausosaston enimmäistuen vahvistamisesta (jäljempänä työasiakirja). Sen B.1 kohdassa luetellaan toimet, jotka on kokonaan suljettu pois tuen piiristä. Sen 5 alakohdan mukaan ennen hakemuksen esittämistä aloitetut toimet tai työt on suljettu pois tuen piiristä seuraavin poikkeuksin:

" — —

b) rakennuskoneiden, -laitteiden ja -materiaalin osto, mukaan luettuna metallirungot ja esivalmistetut elementit (tilaus ja vahvistaminen), sillä edellytyksellä, että rakennusmateriaalin pystyttäminen ja asennus sekä paikan päällä tehtävät työt eivät tapahdu ennen tukihakemuksen esittämistä;

— —

Edellä a ja b alakohdassa tarkoitetut toimet ovat tukikelpoisia, kun taas c ja d alakohdassa tarkoitetut toimet eivät ole tukikelpoisia, mutta siitä huolimatta hanketta koskeva hakemus voidaan tutkia. Kaikki muut toimet tai työt, jotka on aloitettu ennen hanketta koskevan hakemuksen jättämistä, johtavat siihen, ettei hanke ole toteuttamiskelpoinen."

8 Työasiakirjan B.1 kohdan 12 alakohdan mukaan tuen piiristä poissuljettuja ovat myös "laitteistojen vuokraus ja leasing-rahoituksella rahoitetut investoinnit. Esimerkki: Tetra Pak -laitteiden käytöstä maksettava vuokra; osittain tai kokonaan leasing-rahoituksella rahoitettu hanke. Nämä investoinnit ovat kuitenkin tukikelpoisia, jos leasing-sopimuksessa — — määrätään, että rahoituksensaaja tulee vuokratun laitteiston tai rahoitetun toiminnan kohteen omistajaksi viidessä vuodessa tuen myöntämisestä. Tämä määräaika lyhennetään neljäksi vuodeksi alkaen vuodesta 1985 rahoitetuista hankkeista."

9 Neuvosto antoi 24.6.1988 asetuksen N:o 2052/88 rakennerahastojen päämääristä ja tehokkuudesta ja niiden toiminnan yhteensovittamisesta keskenään sekä Euroopan investointipankin toiminnan ja muiden rahoitusvälineiden kanssa (EYVL L 185, s. 9; jäljempänä asetus N:o 2052/88).

10 Neuvosto antoi 19.12.1988 tämän asetuksen perusteella asetuksen N:o 4253/88, joka koski asetuksen N:o 2052/88 soveltamista siltä osin, kuin kysymys oli rakennerahastojen toiminnan yhteensovittamisesta keskenään sekä toisaalta Euroopan investointipankin toiminnan ja muiden rahoitusvälineiden kanssa (EYVL L 374, s. 1, jäljempänä asetus N:o 4253/88). Tämä asetus tuli sen 34 artiklan mukaan voimaan 1.1.1989.

11 Asetuksen 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan "menolle ei voida myöntää rahastosta maksettavaa tukea, jos se on syntynyt ennen kuin komissio vastaanotti sitä koskevan tukihakemuksen". Tämän säännöksen toisessa alakohdassa komissiolle annettiin kuitenkin oikeus poiketa tästä säännöstä tietyissä tapauksissa, ja sen mukaan "menolle voidaan myöntää rahastosta maksettavaa tukea hankkeiden ja tukijärjestelmien yhteisrahoitusta varten, jos meno on syntynyt kuuden kuukauden aikana ennen sitä ajankohtaa, jolloin komissio vastaanotti tätä koskevan hakemuksen."

12 Saman asetuksen 24 artiklan, jonka otsakkeena on "tuen vähentäminen, keskeyttäminen ja epääminen" 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

" — — komissio voi vähentää tukea tai keskeyttää sen kyseisen toimen tai toimenpiteen osalta, jos suoritetussa tutkimuksessa tulee ilmi sääntöjenvastaisuus, ja etenkin jos tulee ilmi, että hanketta on huomattavasti muutettu tavalla, joka vaikuttaa toimen tai toimenpiteen luonteeseen tai täytäntöönpanon edellytyksiin ja jota varten ei ole haettu komission suostumusta".

13 Neuvosto antoi 19.12.1988 asetuksen N:o 4256/88 asetuksen N:o 2052/88 soveltamista koskevista säännöksistä Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosaston osalta. Asetuksen 12 artiklan mukaan se tuli myös voimaan 1.1.1989 (EYVL L 374, s. 25, jäljempänä asetus N:o 4256/88).

14 Alun perin sen 10 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa: "Neuvosto — — päättää viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1989 [EMOTR:n] tuen yksityiskohdista ja edellytyksistä maataloustuotteiden kaupan pitämisen ja jalostamisen parantamiseksi — — asetuksen N:o 2052/88 tavoitteiden toteuttamiseksi — — asetuksessa N:o 4253/88 vahvistettujen sääntöjen mukaisesti." Saman artiklan 2 ja 3 kohdassa täsmennettiin, että asetus N:o 355/77 kumotaan 1 kohdassa tarkoitetun neuvoston päätöksen voimaantulopäivämäärästä alkaen, lukuun ottamatta 6—15 ja 17—23 artiklaa, jotka jäävät voimaan ennen tämän päätöksen voimaantuloa aloitettujen hankkeiden kohdalla.

15 Neuvosto antoi 29.3.1990 asetuksen N:o 4256/88 10 artiklan 1 kohdan nojalla asetuksen N:o 866/90 maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamisesta (EYVL L 91, s. 1, jäljempänä asetus N:o 866/90).

16 Asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetty poikkeusmahdollisuus kumottiin nimenomaisesti 3.8.1993 lähtien asetuksen (ETY) N:o 4253/88 muuttamisesta 20 päivänä heinäkuuta 1993 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2082/93 (EYVL L 193, s. 20).

17 Neuvosto antoi 18.12.1995 asetuksen N:o 2988/95 Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL L 312, s. 1; jäljempänä asetus N:o 2988/95).

18 Sen 4 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa: "Toimet, joiden suhteen todetaan, että niiden tarkoituksena on saada asiassa sovellettavan yhteisön oikeuden tavoitteiden vastainen etuus luomalla keinotekoisesti vaadittavat edellytykset tämän etuuden saamiseksi, johtavat tapauskohtaisesti joko tämän etuuden epäämiseen tai sen takaisinperimiseen."

19 Sen 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tahallisista tai huolimattomuudesta johtuvista väärinkäytöksistä voi seurata seuraavia hallinnollisia seuraamuksia:

— —

c) yhteisön säädösten mukaan myönnetyn etuuden takaisinperiminen kokonaan tai osittain, vaikka toimija on saanut aiheettomasti vain osan tästä etuudesta — — "

Kanteen perustana olevat tosiseikat

20 Komissio vastaanotti 27.10.1988 EMOTR:n tukea koskevan hakemuksen, jonka Italian hallitus jätti asetuksen N:o 355/77 nojalla. Hakemuksen oli tehnyt Federazione Italiana dei Consorzi Agrari, maatalousosuuskuntien yhtymä, joka hallinnoi Fedital SpA:n (jäljempänä Fedital) lukuun suurta osaa Italian elintarviketuotannosta aina Feditalin selvitystilaan asettamiseen asti toukokuussa 1991. Haettu tuki oli tarkoitettu Massa Lombardian kunnassa sijaitsevan Feditalin tuotantolaitoksen kehittämistä, järkiperäistämistä ja teknistä modernisointia koskevaan hankkeeseen.

21 Hakemusta ei hyväksytty varainhoitovuoden 1989 osalta, koska hakemuksen ei katsottu olevan ensisijainen käytettävissä olleet varat huomioon ottaen. Asetuksen N:o 355/77 21 artiklan mukaisesti hakemuksen käsittely siirrettiin seuraavalle varanhoitovuodelle.

22 Hakemuksen käsittelyn aikana Fedital myi 31.12.1989 sen Massa Lombardassa sijaitsevan laitoksen Colombani Lusuco SpA:lle, jossa Federazione Italiana dei Consorzi Agrarilla oli myöskin määräysvalta. Luovutuksensaajana olleen yhtiön toiminimi muutettiin tämän jälkeen Massalombarda Colombani SpA:ksi (jäljempänä Massalombarda Colombani). Viimeksi mainittu yhtiö myytiin 18.10.1994 Frabi SpA:lle (josta sittemmin tuli Finconserve SpA), joka on kantajana olevan Conserve Italia Soc. arl -konsernin (jäljempänä Conserve Italia) rahoitusyhtiö. Conserve Italia on erikoistunut elintarvikkeiden, kuten hedelmien ja vihannesten, maatalous- ja kalatuotteiden, lihan, puolivalmisteiden sekä yleensä elintarvikkeiden jalostukseen, säilöntään ja markkinointiin.

23 Komissio pyysi 23.3.1990 Feditalia täsmentämään rahoitettavien töiden luonteen, kustannukset sekä niiden aloittamis- ja lopettamisajankohdan sekä myös

ilmoittamaan, oliko työt aloitettu ennen kuin komissio oli vastaanottanut hakemuksen (eli 27.10.1988). Lisäksi komissio pyysi vuoden 1988 tasetietoja sekä jäljennökset myyntisopimuksista, jotka koskivat yhtiön eri hankintoja.

24 Massalombarda Colombani vastasi 17.4.1990, että työt oli aloitettu 31.10.1988 ja että ne oli saatu päätökseen aikaisemmin kuin 30.6.1990, ja se liitti vastaukseensa jäljennökset sopimuksista. Yksi näistä sopimuksista, joka oli allekirjoitettu 22.12.1988, koski Tetra Pak -merkkistä pakkauslaitetta.

25 Komissio myönsi 29.6.1990 tekemällään päätöksellä (jäljempänä tukipäätös) Massalombarda Colombanille 2 002 932 326 Italian liiran (ITL) suuruisen tuen 8 036 600 000 ITL:n suuruiseen kokonaisinvestointiin.

26 Italian hallitus myönsi 18.11.1991 tekemällään päätöksellä Massalombarda Colombanille 2 008 000 000 ITL:n suuruisen avustuksen EMOTR:n myöntämän tuen täydennykseksi.

27 Italian viranomaiset tekivät 22.11.1991 töiden lopputarkastuksen ja hyväksyivät työt, koska ne vastasivat yleisesti ottaen tukipäätöksessä asetettuja ehtoja.

28 Italian viranomaisten ja komission maaliskuussa 1993 ja 26.—30.9.1994 yhdessä tekemissä tarkastuksissa komissio totesi, että tietyt ostot ja työt oli suoritettu ennen tukihakemuksen vastaanottamista ja että toisin kuin komissiolle vastauksena sen 23.3.1990 esittämään tiedusteluun 17.4.1990 toimitetussa ostosopi-

muksen jäljennöksessä, alkuperäisessä sopimuksessa mainittiin, että kyseinen laite oli jo ennen tukihakemuksen vastaanottamista sijoitettu ostajan laitokseen vuokrasopimuksen perusteella. Lisäksi useissa hankkeen koneiden toimituskuiteissa oli tukihakemuksen vastaanottamista aikaisempi päivämäärä, ja useat muut toimituskuitit puuttuivat.

29 Italian viranomaiset totesivat komissiolle 3.11.1994 osoittamassaan telekopiossa puoltavansa EMOTR:n myöntämän tuen poistamista koskevan menettelyn aloittamista, ottaen huomioon todetut vakavat sääntöjenvastaisuudet.

30 Komissio ilmoitti 22.5.1995 Massalombarda Colombanille ja Italian viranomaisille aikomuksestaan aloittaa tällainen menettely sekä periä takaisin perusteettomasti maksetut summat ja se kehotti niitä esittämään huomautuksensa tältä osin.

31 Massalombarda Colombani esitti 3.8. ja 22.9.1995 huomautuksensa. Se korosti, että vaikka se oli tosiasiassa ostanut laitteet ennen kuin komissio vastaanotti tukihakemuksen, nämä ostot oli tehty kokeiluluonteisesti. Massalombarda Colombani myönsi lisäksi, että hanke koski tiettyjä töitä, jotka oli toteutettu ennen tukihakemuksen esittämistä. Se toimitti komission toimivaltaisten yksiköiden virkamiesten kanssa 19.1.1996 käymänsä neuvottelun jälkeen 27.2.1996 lisämuistion asiasta.

32 Komissio teki 3.10.1996 päätöksen C (96) 2760 (jäljempänä riitautettu päätös), jolla poistettiin Massalombarda Colombanille myönnetty tuki, jota koski 29.6.1990 tehty komission päätös C (90) 950/356 EMOTR:n ohjausosastosta myönnettävästä tuesta hankkeelle nro 90.41.IT.109.0 asetuksen N:o 355/77

perusteella. Hanke oli nimetty seuraavasti: "Potenziamento e aggiornamento tecnologico degli impianti di uno stabilimento ortofrutticolo in Massa Lombarda (Ravenna)."

33 Tämän päätöksen pääasialliset perustelut olivat seuraavat:

" — —

tuki myönnettiin erityisesti ottaen huomioon suunniteltujen töiden tekninen kuvaus ja tukihakemukseen liitetyssä asiakirjassa mainittu töiden toteuttamisaika; tämä sisältyy myös päätökseen;

— —

erään tarkastuksen yhteydessä todettiin, että tietyt lopulliset ostot suoritettiin ja tietyt työt toteutettiin ennen kuin komissio vastaanotti tukihakemuksen tuensaajalta, eli aiemmin kuin 27.10.1998, ja että tämä seikka on ristiriidassa tuensaajan tässä samassa tukihakemuksessa allekirjoittaman — — asetuksen N:o 2515/85 — — liitteessä A1 olevan viidennen sivun säännöksen mukaisen sitoumuksen kanssa;

on myös todettu, että Tetra Pak -pakkauslaitteen ostosopimus oli väärennetty sen salaamiseksi, että kone oli jo sijoitettu tuotantolaitokseen ennen tukihakemuksen vastaanottamista;

— —

edellä esitetty huomioon ottaen on katsottava, että todetut sääntöjenvastaisuudet vaikuttavat kyseisen hankkeen täytäntöönpanoedellytyksiin — — ”

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

34 Kantaja nosti nyt esillä olevan kanteen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 23.12.1996 jättämällään kannekirjelmällä.

35 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen,

— kumoaa tarvittavilta osin kaikki ne toimet, jotka liittyvät riidanalaiseen päätökseen, erityisesti työasiakirjan pätevyyden, ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

36 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämään kysymykseen antamassaan vastauksessa kantaja kuitenkin täsmensi, että sen vaatimus kaikkien niiden toimien, jotka liittyvät riidanalaiseen päätökseen, kumoamisesta ja erityisesti työasiakirjan pätevyyden kumoamisesta perustui EY:n perustamissopimuksen 184 artiklaan (josta on tullut EY 241 artikla).

37 Vastaaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin:

— jättää tutkimatta vaatimuksen työasiakirjan pätevyyden kumoamisesta tarvittavilta osin,

— hylkää kanteen muilta osin perusteettomana, ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Lainvastaisuusväitteen tutkittavaksi ottaminen

38 Vastaajan mukaan kanne on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin siinä vaaditaan perustamissopimuksen 184 artiklan nojalla sen toteamista, että työasiakirja on lainvastainen, koska riidanalaista päätöstä ei ole tehty työasiakirjan, vaan asetuksen N:o 2515/85 liitteessä A olevan 5.3 kohdan ja asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan perusteella.

39 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että vastaajan tekemä oikeudenkäyntiväite edellyttää pääasian tutkimista, joten pääasia ja oikeudenkäyntiväite on syytä käsitellä yhdessä.

Pääasia

1. *Tiivistelmä kantajan esittämistä kanneperusteista*

40 Kantaja vetoaa kanteensa tueksi EY:n perustamissopimuksen soveltamista koskevien oikeussääntöjen ja erityisesti asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohdan, työasiakirjan B.1 kohdan 5 ja 12 alakohdan sekä asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohdan rikkomiseen. Näiden kanneperusteiden osalta se katsoo, että vastaaja on rikkonut seuraamuksen lakisidonnaisuuden ja luottamuksensuojan periaatteita sekä suhteellisuusperiaatetta ja että se on syyllistynyt harkintavallan väärinkäyttöön. Kantaja on myös esittänyt olennaisten menettelymääräysten rikkomista koskevan kanneperusteen väittäen, että riidanalaista päätöstä ei ole perusteltu riittävästi.

2. *EY:n perustamissopimuksen soveltamista koskevien oikeussääntöjen tapahtuneeksi väitetty rikkominen*

41 Niiden kanneperusteiden osalta, jotka koskevat EY:n perustamissopimuksen soveltamista koskevien oikeussääntöjen rikkomista, kantaja väittää ensinnäkin, että tuensaaja ei ole toiminut sääntöjenvastaisesti ja toiseksi, että tuen poistamiselle ei ole mitään oikeudellista perustaa ja kolmanneksi, että tuen poistaminen on suhteetonta tapahtuneiksi väitettyihin sääntöjenvastaisuuksiin nähden.

Komission toteamia sääntöjenvastaisuuksia koskevat kanneperusteet

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

42 Kantaja esittää kaksi kanneperustetta, jotka koskevat asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohdan ja työasiakirjan B.1 kohdan 5 ja 12 alakohdan rikkomista. Näiden osalta se arvostelee riidanalaisen päätöksen kuudetta ja seitsemättä perustelukappaletta.

— Asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohdan rikkominen

43 Kantajan mukaan asetuksen N:o 2515/85 liitteessä A olevien "otsakekohtaisien selventävien huomautuksien" 5.3 kohdassa esitettyä ehtoa, jonka mukaan "hankkeet, jotka on aloitettu ennen kuin komissio on saanut hakemuksen, eivät voi saada tukea" on tulkittava asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohta huomioon ottaen, koska komission päätös hankkeen tukikelpoisuudesta on tehtävä tämän säännöksen perusteella.

44 Tämän artiklan toisessa alakohdassa esiintyvät käsitteet "meno" ja "syntynyt" (ks. tämän tuomion 11 kohta) merkitsevät kantajan mukaan, että ostojen tai tehtyjen töiden maksupäivä tai ainakin niiden laskutuspäivä on otettava perusteeksi.

45 Kantajan mukaan käsiteltävänä olevassa asiassa kaikki maksut on suoritettu sen jälkeen kun komissio vastaanotti tukihakemuksen (27.10.1988), kaikissa laskuissa on toimen aloittamisen jälkeinen päivämäärä, jonka kantaja kirjelmässään vahvistaa olevan 1.10.1988 ja yhtään lähetysluetteloa ei ollut laadittu kuusi

kuukautta ennen tätä ajankohtaa. Tämän vuoksi riidanalaiset menot ovat kaikki tukikelpoisia.

46 Lisäksi tuensaaja ei kantajan mukaan ole koskaan antanut vääriä tietoja ostojen tai töiden aloittamisen ajankohdasta. Niistä toimista, jotka toteutettiin ennen kuin komissio vastaanotti tukihakemuksen (erityisesti Tetra Pak -laitteen vuokrasopimus) ei ollut tehty sitovaa sopimusta vaan ainoastaan alustavia selvityksiä tai ehdollisia sopimuksia.

47 Koska vastaaja epäsi riidanalaisen tuen muiden kuin asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohdan mukaisten arviointiperusteiden nojalla, vastaaja on kantajan mukaan rikkonut luottamuksensuojan periaatetta (asia 15/85, Consorzio Cooperative d'Abruzzo v. komissio, tuomio 26.2.1987, Kok. 1987, s. 1005).

48 Vastaaja vaatii, että tämä kanneperuste hylätään. Asetuksen N:o 4256/88 10 artiklan 3 kohdasta ilmenee, että asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohtaa ei sovellettu kyseessä olevaan hakemukseen, vaan sitä koskivat asetuksen N:o 355/77 6—15 ja 17—23 artikla. Tämän johdosta kantaja ei voi vedota asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohdan eikä myöskään luottamuksensuojan periaatteen rikkomiseen.

— Työasiakirjan B.1 kohdan 5 ja 12 alakohdan rikkomista koskeva kanneperuste

49 Kantaja myöntää, että tuensaaja on toimittanut komissiolle Tetra Pak -pakkauslaitteen myyntisopimuksen jäljennöksen, jossa ei alkuperäisestä sopimuksesta poiketen ollut mainintaa siitä, että laite oli jo asennettu ostajan laitokseen vuokrasopimuksen nojalla, joka oli 30.11.1987 rekisteröity Modenassa (Italia).

Tämä seikka, josta vastaa Fedital eikä kantaja, ei johdu petollisesta tarkoituksesta, vaan se on ainoastaan muotovirhe.

50 Käsiteltävänä olevassa asiassa kantajan mukaan tällä virheellä ei ole olennaista merkitystä, sillä vaikka salattu tieto olisi annettu komission tiedoksi, se ei olisi ollut esteenä haetun tuen myöntämiselle. Koska laitteen ostosopimus oli allekirjoitettu 22.12.1988, eli sen jälkeen kun komissio vastaanotti hakemuksen, työasiakirjan B.1 kohdan 12 alakohdan mukaista sääntöä sulkemisesta pois tuen piiristä ei sovelleta. Toisaalta vuokrasopimukseen olisi pitänyt soveltaa työasiakirjan B.1 kohdan 12 alakohdan mukaista poikkeusta. Tässä poikkeuksessa todetaan, että nämä investoinnit voivat kuitenkin saada tukea, jos niistä on sovittu myynti-vuokrassa tai leasing-sopimuksessa, jonka mukaan tuensaaja tulee vuokran kohteen omistajaksi viidessä vuodessa tuen myöntämisestä. Vaikka vuokrasopimuksessa ei määrätty ajankohtaa vuokratun koneen omistuksen luovutukselle, se on käsiteltävänä olevassa asiassa tosiasiassa hankittu viiden vuoden aikana tuen myöntämisajankohdasta.

51 Kantaja korostaa lisäksi, että konetta ei ollut asennettu tuensaajan laitokseen kuutta kuukautta sitä ennen, kun komissio vastaanotti tukihakemuksen.

52 Koska sääntöjenvastaisuus tässä asiassa ei johdu petollisesta tarkoituksesta ja koska se ei ole olennainen, tuen poistaminen ei kantajan mukaan siten ole perusteltua.

53 Toissijaisesti kantaja katsoo, että vastaaja on rikkonut olennaisia menettelymääräyksiä, koska se ei ole julkistanut eikä antanut kantajalle tiedoksi työasiakirjaa, johon se oli perustanut riidanalaisen päätöksen. Siten siihen ei voida

vedota kantajaa vastaan (asia C-366/88, tuomio 9.10.1990, Ranska v. komissio, Kok. 1990, s. I-3571).

54 Työasiakirjalla rikotaan myös asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohtaa, koska siinä poiketaan säännöstä, jonka mukaan kuuden kuukauden aikana ennen toiminnan aloittamista syntyneet kulut ovat tukikelpoisia.

55 Vastaajan mukaan tämä kanneperuste on hylättävä. Vastaaja katsoo, että vaikka sille olisi ilmoitettu asianmukaisesti siitä, että laite oli jo asennettu tuensaajan laitokseen vuokrasopimuksen perusteella, se ei olisi voinut myöntää riidanalaista tukea, koska asetuksen N:o 355/77 tavoitteena on maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin edellytysten parantaminen. Ostoilla tai töillä, jotka on toteutettu ennen kuin komissio vastaanotti tukihakemuksen, ei edistetä tätä kehittämistä muuta kuin siinä tapauksessa, että laitteen omistusoikeuden luovutuksesta määrättynä aikana on sovittu heti alun perin. Vastaaja lisää, että riidanalainen päätös ei perustu työasiakirjaan.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

56 Vastaaja on riidanalaisessa päätöksessä tuonut esiin kahdenlaisia sääntöjenvastaisuuksia. Ensinnäkin tietyt ostot ja työt on suoritettu ennen kuin komissio oli vastaanottanut tuensaajan hakemuksen, millä tuensaaja rikkoi allekirjoittamansa sitoumuksen. Toiseksi on väitetty, että Tetra Pak -pakkauslaitteen ostosopimus on väärennetty sen salaamiseksi, että laite oli jo asennettu tuensaajan laitokseen ennen tukihakemuksen vastaanottamista. Nämä väitteet on syytä tutkia erikseen.

— Ostot ja työt, jotka on toteutettu ennen kuin komissio vastaanotti tukihakemuksen

57 On selvää, että tukihakemus on tehty asetuksen N:o 355/77 perusteella. Asetuksen N:o 4256/88 10 artiklan 3 kohdan mukaan — joka tuli voimaan samana päivänä kuin asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohta, johon kantaja vetosi — asetuksen N:o 355/77 6—15 ja 17—23 artikla pysyivät voimassa asetuksen N:o 866/90 voimaantuloon asti (ks. edellä 14 ja 15 kohta).

58 Asetuksen N:o 355/77 6—15 ja 17—23 artiklassa ei määritellä hetkeä, josta alkaen ne ostot tai työt voidaan toteuttaa, joiden osalta tukea haetaan.

59 Tämän asetuksen 19 artiklan 2 kohdassa säädetään sitä vastoin, että komissio voi päättää avun keskeyttämisestä, vähentämisestä tai poistamisesta "jos hanketta ei ole toteutettu suunnitelman mukaisesti" tai "jos tiettyjä asetettuja ehtoja ei ole täytetty".

60 Tässä säännöksessä ei täsmennetä näitä ehtoja, mutta siinä viitataan nimenomaisesti "rahoitusta koskeviin ehtoihin tai muihin asetettuihin ehtoihin jokaisen hankkeen osalta". Tästä seuraa, että kaikki kullekin hankkeelle asetetut ehdot sisältyvät tähän ilmaisuun, olivat ne sitten teknisluonteisia tai rahoitukseen taikka asetetun määräajan noudattamiseen liittyviä.

61 Asetuksen N:o 2515/85 1 artiklan 1 kohdassa säädetään, että "EMOTR:n ohjausosastolle — — jätettävissä tukihakemuksissa on oltava liitteissä ilmoitetut tiedot ja asiakirjat". Tästä seuraa, että tukikaavakkeissa olevien ohjeiden sitovuus — etenkin niiden, jotka liittyvät tuen hakijan sitoumukseen, joka hänen on allekirjoitettava hakemusta esittäessään — tarkasteltuna tämän asetuksen liit-

teessä A olevien "otsakekohtaisten selventävien huomautuksien" 5.3 kohdan (ks. edellä 6 kohta) perusteella, on sama kuin niiden asetusten säännösten sitovuus, jonka liitteenä kaavakkeet ja selventävät huomautukset ovat (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat T-551/93, T-232/94, T-233/94 ja T-234/94, Industrias Pesqueras Campos ym. v. komissio, tuomio 24.4.1996, s. II-247, 84 kohta). Lisäksi Massalombarda Colombani on allekirjoituksellaan nimenomaisesti sitoutunut omalta osaltaan, juhlallisesti ja yksiselitteisesti olemaan aloittamatta töitä ennen kuin EMOTR:n ohjausosasto on vastaanottanut tukihakemuksen. Koska komissio on hyväksynyt tämän sitoumuksen, se on sisällytetty tuen myöntämistä koskevaan päätökseen, joten sitä koskee päätöksen oikeudellinen sitovuus. Siten aikaa koskeva ehto, johon sitoumuksessa viitataan ja joka edesauttaa oikeusvarmuutta sekä helpottaa tuen hakijoiden yhdenvertaista kohtelua, on asetuksen N:o 355/77 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ehto ja sen noudattamatta jättämisestä seuraa, että rahoitettu hanke ei ole toteutettu säädetyllä tavalla.

62 Tässä sitoumuksessa — sellaisena kuin se on tukihakemusta koskevassa kaavakkeessa ja jonka tuensaaja on allekirjoittanut — ei kuitenkaan viitata hakemuksen vastaanottamista edeltävään kuuden kuukauden ajanjaksoon. On siten tutkittava, onko, kuten kantaja katsoo, asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohdan voimantulolla 1.1.1989 muutettu tätä sitoumusta siten, että sen perusteella on mahdollista, että menoja voi syntyä niiden kuuden kuukauden aikana, jotka edeltävät sitä päivää, jolloin komissio vastaanotti hakemuksen.

63 Asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisestä alakohdasta ja sen toisessa alakohdassa olevasta sanasta "voidaan" käy ilmi, että yleisesti ottaen meno on tukikelpoinen ainoastaan, jos se on syntynyt sen jälkeen kun komissio vastaanotti sen hakemuksen, johon tämä meno liittyi. Komissiolla on ainoastaan poikkeustapauksessa oikeus katsoa meno tukikelpoiseksi, jos se on syntynyt niiden kuuden kuukauden aikana, jotka edeltävät sitä ajankohtaa, jolloin komissio vastaanotti hakemuksen.

64 Tuen myöntämispäätöksellä (ks. edellä 25 kohta) komissio on hyväksynyt hakemuksen, joka sisälsi omakohtaisen sitoumuksen olla aloittamatta töitä ennen

tukihakemuksen vastaanottamista, ilman täsmennystä siitä, että se aikoi käyttää asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohdassa säädettyä mahdollisuutta.

65 Vaikka hyväksyttäisiin väite, jonka mukaan sitoumusta on tulkittava asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohdan valossa, arviointiperuste sen määrittelemiseksi, mistä päivästä alkaen työt voidaan aloittaa, olisi tämän säännöksen ensimmäisessä alakohdassa asetettu ajankohta, jollei komissio toisin esitä.

66 Siten on vahvistettava päivä, joka ratkaisee sen, onko työt aloitettu ennen kuin komissio vastaanotti tukihakemuksen, siinä sitoumuksessa tarkoitetulla tavalla, jonka hakija allekirjoitti riidanalaista tukea hakiessaan. Erityisesti on tutkittava, onko, kuten kantaja väittää, tämä ajankohta ensimmäisten ostojen maksamisen ajankohta tai tuettujen töiden alkamisajankohta taikka mahdollisesti näiden laskutusajankohta.

67 Sopimuksen, vaikka ehdollisenkin, tekemisellä on tuetun investointihankkeen yhteydessä määräämiä vaikutuksia hankkeen toteuttamista koskeviin yksityiskohtiin. Siten tällainen sopimus on hankkeen täytäntöönpanoa koskeva toimi. Sopimuksen tekemisellä määritellään töiden alkamisen ajankohta tuensaajan allekirjoittamassa sitoumuksessa tarkoitetulla tavalla.

68 Kantaja ei kiistä sitä, että tuetun hankkeen kohteena olevia koneita koskevat sopimukset on tehty ennen kuin komissio vastaanotti tukihakemuksen.

69 Sen vuoksi tuensaaja on myös rikkonut sitoumusta, jonka se on allekirjoittanut tukikaavakkeessa ja jonka mukaan hankkeen toteuttamista ei aloiteta ennen tätä

päivää. Tästä seuraa, että tukipäätöksessä asetettua ehtoa ei ole noudatettu ja että hanketta ei ole toteutettu vaaditulla tavalla.

70 Kantajan väitettä, jonka mukaan ratkaiseva päivämäärä on maksupäivä tai ainakin laskutuspäivä, ei voida hyväksyä. On epäilyksenalaista, että tuensaaja on voinut uskoa, että hankkeen toteuttamista ei ollut aloitettu ennen laskujen laatimista tai maksamista. Vaikka oletetaan, että tuensaajalla ei ollut minkäänlaista petollista tarkoitusta, sen olisi ainakin pitänyt epäillä tulkintaansa sitoumuksesta, joka koski velvollisuutta olla aloittamatta hankkeen toteuttamista ennen kuin komissio vastaanottaa tukihakemuksen. Tällaisessa tilanteessa kantajan olisi pitänyt ottaa selvää vaaditun sitoumuksen sisällöstä, ei ainoastaan sen estämiseksi, että kantaja sitoutuu johonkin kevyin perustein, vaan myös sen riskin välttämiseksi, että komissiota johdetaan harhaan.

71 Tuenhakijoiden ja -saajien on varmistettava, että ne toimittavat komissiolle luotettavia tietoja, jotka eivät ole omiaan johtamaan komissiota harhaan; muuten käyttöön otettu valvonta- ja todistejärjestelmä jonka avulla voidaan tarkistaa, ovatko tuen myöntämisedellytykset täyttyneet, ei voi toimia asianmukaisesti. Mikäli komissiolle ei anneta luotettavia tietoja, hankkeet, jotka eivät täytä asetettuja edellytyksiä, voisivat saada tukea. Tästä seuraa, että tuenhakijoihin ja -saajiin kohdistuva tiedonanto- ja lojaalisuusvelvollisuus kuuluu EMOTR:n tukijärjestelmään, ja se on olennainen sen moitteettomalle toiminnalle.

72 Sillä, että käsiteltävänä olevassa asiassa töiden aloittamispäivään liittyviä tietoja on salattu tai että ne on esitetty tavalla, joka on johtanut komissiota harhaan, on rikottu tätä velvollisuutta ja siten myös sovellettavaa lainsäädäntöä.

73 Näin ollen vastaaja ei ole rikkonut asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohtaa.

74 Koska väite luottamuksensuojan periaatteen rikkomisesta perustui olettamukseen siitä, että asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohtaa on rikottu ja koska perustelu, jonka kantaja on tehnyt tämän säännöksen väitetyksi tapahtuneesta rikkomisesta, eivät edellä mainituista syistä ole pitäviä, tämä väite on myös hylättävä.

— Pakkauslaitteen ostosopimuksen väärentäminen

75 Kantaja myöntää, että Tetra Pak -pakkauslaitteen myyntisopimuksen jäljennöksessä, joka oli toimitettu komissiolle vastauksena sen tiedusteluun, ei alkuperäisestä sopimuksesta poiketen ollut mainintaa siitä, että kyseinen kone oli jo silloin, kun komissio vastaanotti tukihakemuksen, asennettu tuensaajan laitokseen vuokrasopimuksen nojalla (ks. edellä 49 kohta).

76 Tuensaajan olisi pitänyt käsittää, että kyseistä sopimusta koskevat täydelliset tiedot olivat välttämättömiä, jotta komissio saattoi käyttää asianmukaisesti toimivaltaansa, etenkin kun komissio oli esittänyt tiedustelun tältä osin. Tämän johdosta tuensaajan olisi pitänyt toimittaa kyseisen alkuperäisen sopimuksen mukainen jäljennös (ks. edellä 71 kohta). Sellaisen jäljennöksen toimittaminen, joka ei vastaa alkuperäistä, on ilmeinen ja vakava sääntöjenvastaisuus, joka johtuu ainakin törkeästä huolimattomuudesta, ellei sitten tahallisuudesta.

77 Toisin kuin mitä kantaja väittää, tällainen sääntöjenvastaisuus on saattanut vaikuttaa tuen määrään. Asetuksen N:o 355/77 tarkoitus, sellaisena kuin se ilmenee sekä sen nimestä että sen neljännestä perustelukappaleesta ja sen II osaston säännöksistä, on maataloustuotteiden jalostus- ja markkinointiedellytysten parantaminen. Tällaista parantamista arvioidaan vertaamalla rahoitetun toiminnan jälkeistä tilannetta siihen mikä se oli ennen hankkeen aloittamista. Koska hankkeen toteuttaminen ei voinut alkaa ennen kuin komissio oli vas-

taanottanut tukihakemuksen, edellytysten parantamista on tarkasteltava suhteessa tätä ajankohtaa ennen vallinneeseen tilanteeseen. Ei ole poissuljettua, että pakkauslaitteen, joka oli jo asennettu tuensaajayrityksen laitokseen vuokrasopimuksen perusteella, lopullinen ostaminen ei olisi tällaista parantamista. Joka tapauksessa kantaja ei ole näyttänyt, että koneen osto parantaisi maataloustuotteiden jalostus- ja markkinointiolosuhteita.

78 Työasiakirjan perusteella ei voida katsoa, että kyseessä ei ollut sääntöjenvastaisuus. Jos oletetaan, että tämän työasiakirjan B.1 kohdan 5 alakohdan b alakohdassa tarkoitetaan kyseessä olevan kaltaisia koneita, sitä sovelletaan joka tapauksessa ainoastaan koneisiin, joita ei ollut asennettu ennen tukihakemuksen esittämistä, mikä ei ollut asianlaita käsiteltävänä olevassa tapauksessa. Toisaalta tämän työasiakirjan B.1 kohdan 12 alakohdan mukaan leasing-rahoituksella rahoitetut investoinnit ovat tukikelpoisia ainoastaan, jos sopimuksessa määrätään, että tuensaaja tulee rahoitetun laitteiston omistajaksi neljässä vuodessa tuen myöntämisestä. Tässä asiassa vuokrasopimuksessa ei ollut ehtoa omistusoikeuden siirtymisestä edellä mainitussa ajassa.

79 Kantajan toissijainen väite siitä, että työasiakirja on lainvastainen, ei millään tavoin aseta kyseenalaiseksi väitettyjä sääntöjenvastaisuuksia, eikä se tue kantajan perusteluja siitä, että näillä sääntöjenvastaisuuksilla ei ole vaikutusta tuen määrään ja etteivät ne siten ole olennaisia. Näin ollen sitä ei ole syytä tutkia. Muutoin on todettava, että kantajalla ei ole intressiä vedota työasiakirjan lainvastaisuuteen, sillä tällainen väite mitätöi sen kanneperusteen työasiakirjan B.1 kohdan 5 ja 12 alakohdan rikkomisesta.

80 Edellä esitetystä seuraa kokonaisuudessaan, että kanneperusteet, jotka koskevat asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohdan ja työasiakirjan B.1 kohdan 5 ja 12 alakohdan rikkomista, on hylättävä.

Tuen poistamisen oikeudellisesta perustasta ja asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohdan väitetyksi tapahtuneesta rikkomuksesta

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

81 Kantaja väittää pääasiallisesti, että asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohtaa ei voida soveltaa tässä tapauksessa. Tämän artiklan tavoitteena on sen estäminen, että rahoitettu toimi pannaan täytäntöön erilaisin menettelytavoin kuin komissiolle esitetyssä hankkeessa on määritelty, mistä käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole kysymys. Ne investoinnit, jotka piti toteuttaa, toteutettiin suunnitellulla tavalla ja asetuksen N:o 355/77 9 artiklan 1 kohdan tavoitteet saavutettiin. Etenkin Tetra Pak -laite täytti odotukset. Koska todetut sääntöjenvastaisuudet eivät ole vaikuttaneet toimen täytäntöönpanoon, asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohtaa ei voida soveltaa.

82 Toissijaisesti kantaja katsoo, että jos artiklaa sovelletaan, siinä ei säädetä mahdollisuudesta poistaa tukea, vaan enintään vähentää sitä tai keskeyttää se. Siten riidanalainen päätös on lainvastainen, koska sillä on päätetty toimenpiteestä, jolla ei ole oikeudellista perustaa.

83 Kantajan mukaan tällainen kanta vahvistetaan tämän asetuksen 24 artiklan 3 kohdassa, jossa säädetään, että kaikki perusteettomasti maksetut summat on palautettava komissiolle. Sovellettavan säännön tarkoituksena on varmistaa perusteettoman edun palautus eikä määrätä seuraamuksesta. Siten komissio voi poistaa tuen vain silloin kun kaikki tuettuun hankkeeseen liittyvät menot ovat sääntöjenvastaisia ja kun tuen alentaminen oikeamääräiseksi tarkoittaisi käytännössä tuen poistamista.

84 Kantajan mukaan tuen poistaminen aiheuttaa seurauksia, jotka menevät pidemmälle kuin pelkkä perusteettoman edun palautus, joten se on siis seuraamus. Seuraamuksen lakisidonnaisuuden periaatteen, joka on vahvistettu ensin oikeuskäytännössä (ks. asia 117/83, Könecke, tuomio 25.9.1984, Kok. 1984, s. 3291 ja asia 137/85, Maïzena, tuomio 18.11.1987, Kok. 1987, s. 4587) ja sittemmin asetuksen N:o 2988/95 2 artiklan 3 kohdassa, mukaan seuraamuksesta määrääminen on mahdollista vain, jos siitä on säädetty yhteisön oikeuden säännöksessä.

85 Asetus N:o 2988/95 ei myöskään ole riittävä oikeudellinen perusta riidanalaiselle seuraamukselle. Ensinnäkään asetuksen seuraamuksia koskevia säännöksiä ei voida soveltaa ennen sen voimaantuloa tapahtuneisiin tosiseikkoihin. Toisaalta asetuksella on kaksi tavoitetta, nimittäin yhteisöjen taloudellisten etujen suojaaminen sekä tuensaajien oikeusvarmuuden takaaminen. Kantajan mukaan asetus on puitesäännöstö, jonka soveltaminen edellyttää alakohtaisia sääntöjä, joissa määritellään toimet, joista saattaa aiheutua seuraamus, ja näitä toimia vastaavat seuraamukset. Asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohdassa ei millään tavoin määritellä ehtoja, joita seuraamuksen määrääminen edellyttää.

86 Asetuksesta päinvastoin selviää, että komissio ei voinut poistaa tukea asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohdan perusteella, vaan se saattoi enintään vähentää sääntöjenvastaisuudet huomioon ottaen perusteettomasti saadun edun. Asetuksessa N:o 2988/95 tehdään ero toimenpiteiden ja seuraamuksien välillä. Sen 4 artiklan mukaan toimenpiteiden soveltaminen rajoitetaan perusteettomasti saadun etuuden takaisinperimiseen. Sen 5 artiklassa, joka koskee seuraamuksia, viitataan tulevaisuudessa annettaviin sääntöihin.

87 Koska tähän asiaan sovellettavissa säännöissä komissiolle annetaan ainoastaan oikeus vaatia perusteettoman edun palautusta eikä toimivaltaa määrätä sanktioista, se on riidanalaisen seuraamuksen asettaessaan syyllistynyt harkintavallan väärinkäyttöön.

88 Vastaaja vaatii tämän kanneperusteen hylkäämistä. Se katsoo, että komission hyväksymän hankkeen mukaan ostoja ja töitä ei voitu toteuttaa ennen tukihakemuksen vastaanottamispäivää. Komission mukaan ostot ja työt suoritettiin ennen tätä päivää. Siten hanke, sellaisena kuin se toteutettiin konkreettisesti, oli sen mielestä erilainen kuin hyväksytty hanke. Siten asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohtaa voitiin soveltaa.

89 Komission mukaan toisin kuin mitä kantaja väittää, tässä säännöksessä annetaan komissiolle oikeus poistaa aikaisemmin myönnetty tuki. Tämän johdosta seuraamuksen lainmukaisuuden periaatteen rikkomista ja harkintavallan väärinkäyttöä koskevat väitteet on hylättävä.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

90 Edellä 69 ja 72—76 kohdasta käy ilmi, että tuensaaja ei ole toteuttanut hanketta suunnitellulla tavalla ja että tiettyjä asetettuja edellytyksiä ei ole täytetty. Asetuksen N:o 355/77 19 artiklan 2 kohdan mukaan komissio voi päättää myönnetyn tuen keskeyttämisestä, vähentämisestä tai poistamisesta, jos hanketta ei ole toteutettu suunnitelman mukaisesti tai jos tiettyjä asetettuja ehtoja ei ole täytetty. Tämän vuoksi tämä säännös oli sovelias oikeudellinen perusta riidanalaisen päätöksen antamiselle.

91 Edellä 69 ja 72—76 kohdassa todetut rikkomukset ovat asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sääntöjenvastaisuuksia. Sen vuoksi tätä säännöstä voitiin myös soveltaa käsiteltävänä olevassa asiassa.

92 Vaikka 24 artiklan 2 kohdan sanamuodon mukaan siinä ei nimenomaisesti säädetä komission mahdollisuudesta poistaa tuki, sen otsakkeena on kuitenkin "tuen vähentäminen, keskeyttäminen ja poistaminen". Jos säännöksen sanamuoto ja

sen otsake eroavat toisistaan, niitä molempia on tulkittava siten, että kaikilla käytetyillä käsitteillä on merkityksensä. Kun otetaan ensinnäkin huomioon tämä tulkintasääntö ja toiseksi muu säädösteksti, jota myös sovelletaan kyseiseen tukeen ja jossa säädetään mahdollisuudesta poistaa EMOTR:n tuki tietyillä edellytyksillä (asetuksen N:o 355/77 19 artiklan 2 kohta; ks. edellä 90 kohta), asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että kaikilla lainsäätäjän käyttämillä käsitteillä kuten sen otsikossa mainitulla sanalla "poistaminen" on merkityksensä. Näin ollen tätä artiklaa on tulkittava siten, että sen mukaan komissiolla on oikeus poistaa EMOTR:n tuki sääntöjenvastaisuuksien ilmetessä, etenkin silloin kun toimea muutetaan huomattavasti siten, että tämä vaikuttaa toimen luonteeseen tai sen täytäntöönpanoa koskeviin edellytyksiin ilman, että komission etukäteistä hyväksyntää olisi pyydetty.

93 Koska on osoitettu oikeudellinen perusta, jonka mukaan komissiolla on oikeus poistaa tuki, seuraamuksen lakisidonnaisuuden periaatteen rikkomista ja harkintavallan väärinkäyttöä koskevat väitteet eivät voi menestyä.

94 Edellä esitetystä seuraa, että kanneperuste sellaisen oikeudellisen perustan puuttumisesta, jonka mukaan komissiolla on oikeus poistaa kyseinen rahoituksellinen tuki, on hylättävä.

Tuen poistamisen suhteellisuus

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

95 Mikäli katsotaan, että tuen poistaminen asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohdan perusteella on mahdollista, riidanalainen päätös oli kantajan mukaan lainvastainen, koska se oli suhteeton. Koska väitetyistä sääntöjenvastaisuuksista

ei ollut aiheutunut mitään eroavaisuutta hyväksytyn hankkeen ja toteutetun toimen välille, ja koska sääntöjenvastaisuudet eivät aiheutuneet petollisesta aikomuksesta tai tarkoituksesta saada toteutettuja investointeja enemmän rahoitustukea, kyseisen tuen poistaminen näiden seikkojen vuoksi ei ollut perusteltua. Tältä osin kantaja korostaa, että toisin kuin asiassa Industrias Pesqueras Campos ym. vastaan komissio annetussa tuomiossa (mainittu edellä 61 kohdassa), tuensaaja ei ole saanut perusteetonta etua käsiteltävänä olevassa asiassa esitettyjen sääntöjenvastaisuuksien johdosta.

96 Kantajan mukaan tuen poistaminen kokonaisuudessaan ei etenkään ole perusteltua ottaen huomioon Tetra Pak -pakkauslaitteen myyntisopimukseen liittyvän sääntöjenvastaisuuden vähäinen merkitys hankkeen tavoitteiden toteutumiselle. Ensinnäkin tämä investointi voidaan rajata muusta hankkeesta erilleen ja toiseksi siihen liittyvät menot olivat vain 6 prosenttia tuen määrästä (asia 122/78, Buitoni, tuomio 20.2.1979, Kok. 1979, s. 677).

97 Kantajan mukaan tässä asiassa asetettu seuraamus on päällekkäinen kansallisten hallinnollisten maksuseuraamusten (ks. 23.12.1986 annetun italialaisen lain nro 898:n 3 §, GURI nro 299, 27.12.1986) sekä sen kanssa, että tuensaajaa ei oteta huomioon myöhempiä EMOTR:n tukia myönnettäessä, siten kuin tästä on säädetty maa- ja metsätaloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamiseen tähtääviä investointeja edistävien toimenpideohjelmien muodossa Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) ohjausosastolle toimitettavista suunnitelmista ja tukihakemuksista 18 päivänä huhtikuuta 1994 annetun komission asetuksen (EY) N:o 860/94 (EYVL L 99, s. 7) 3 artiklassa. Tämä päällekkäisyys aiheuttaisi kantajalle ehdottomasti suhteettoman vahingon väitettyihin sääntöjenvastaisuuksiin verrattuna.

98 Lisäksi kantajan mukaan yhtiön nykyisellä omistajalla ei ole mitään tekemistä vastaajan esittämien väitteiden kanssa, minkä vuoksi riidanalainen seuraamus on sitäkin suhteettomampi.

99 Vastauskirjelmässään kantaja lisää, että vastaajan tekemällä ratkaisulla EMOTR:n tuen poistamisesta heti, jos johonkin menoon on sitouduttu ennen toimen aloittamista, rikotaan syrjintäkiellon periaatetta. Näin ollen tuki poiste-

taan sekä silloin kun kyseessä on tahaton virhe että silloin kun kyseessä on petos, mikä tarkoittaa, että erilaisia tilanteita käsitellään samalla tavoin.

100 Vastaaja vaatii tämän kanneperusteen hylkäämistä. Kantaja on sen mukaan tässä asiassa rikkonut tuen myöntämiseen liittyviä olennaisia sitoumuksia. Vastaaja viittaa asiassa Industrias Pesqueras Campos vastaan komissio annettuun tuomioon (mainittu edellä 61 kohdassa) ja katsoo, että ainut sovelias vastaus näiden sitoumusten rikkomiseen on käsiteltävänä olevassa asiassa tuen poistaminen.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

101 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan suhteellisuusperiaate, joka on vahvistettu EY:n perustamissopimuksen 3 b artiklassa (josta on tullut EY 5 artikla) edellyttää, että yhteisön toimielinten säädöksillä, päätöksillä ja muilla toimenpiteillä ei saa ylittää sitä, mikä on asianmukaista ja tarpeellista tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi (ks. esim. asia 15/83, Denkavit Nederland, tuomio 17.5.1984, Kok. 1984, s. 2171, 25 kohta ja asia T-260/94, Air Inter v. komissio, tuomio 19.6.1997, Kok. 1997, s. II-997, 144 kohta).

102 Yhteisöjen tuomioistuin on myös täsmentänyt, että kun on kyse monitahoisen taloudellisen tilanteen arvioimisesta, mikä on yhteisen maatalouspolitiikan osalta asianlaita (ks. erityisesti asia 29/77, Roquette, tuomio 20.10.1977, Kok. 1977, s. 1835, 19 kohta), yhteisöjen toimielimillä on laaja harkintavalta. Kun tuomioistuin valvoo tällaisen toimivallan käytön lainmukaisuutta, sen on rajoituttava tutkimaan sitä, että toimivallan käytössä ei ole tapahtunut ilmeistä virhettä tai harkintavallan väärinkäyttöä tai että kyseinen toimielin ei ole selvästi ylittänyt harkintavaltansa rajoja (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-296/93 ja C-307/93, Ranska ja Irlanti v. komissio, tuomio 29.2.1996, Kok. 1996, s. I-795, 31 kohta).

103 Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimen mukaan yhteisön oikeuden järjestelmän moitteettoman toiminnan kannalta keskeisten velvoitteiden täyttämättä jättämisestä voidaan rangaista yhteisön säännösten perusteella myönnettävien oikeuksien menettämisellä, kuten tukioikeuden menettämisellä (ks. vastaavasti asia C-104/94, Cereol Italia, tuomio 12.10.1995, Kok. 1995, s. I-2983, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

104 Kuten edellä 77 kohdassa on huomautettu, asetuksen N:o 355/77 tarkoitus on maataloustuotteiden jalostus- ja markkinointiolosuhteiden parantaminen, jota arvioidaan vertaamalla rahoitetun toiminnan jälkeistä tilannetta siihen, mikä se on ennen hankkeen aloittamista. Asetuksen N:o 355/77 seitsemännessä perustelukappaleessa täsmennetään, että lainsäätäjä on tahtonut säätää tehokkaasta valvontamenettelystä sen varmistamiseksi, että tuensaajat noudattavat EMOTR:n tukea myönnettäessä asetettuja ehtoja. Edellä 71 kohdan mukaan se, että tuenhakijat ja -saajat toimittavat komissiolle luotettavia tietoja, jotka eivät ole omiaan johtamaan komissiota harhaan, on olennaista sellaisen valvonta- ja todistejärjestelmän asianmukaiselle toiminnalle, joka on otettu käyttöön etenkin sen edellytyksen tarkistamiseksi, että hanketta ei ole aloitettu ennen kuin komissio on vastaanottanut tukihakemuksen.

105 Kantaja myönsi istunnossa, että työt aloitettiin ennen kuin komissio oli vastaanottanut 1 780 663 116 ITL:n määräisen tukihakemuksen, ja että Tetra Pak -pakkauslaitteen myyntisopimukseen liittyvä sääntöjenvastaisuus vastasi 470 000 000 ITL:aa, eli kokonaisuudessaan summa oli 2 250 663 116 ITL. Koska EMOTR:sta myönnetty tuki oli 2 002 932 326 ITL yhteensä 8 036 600 000 ITL:n määräisestä kokonaisinvestoinnista, väitetyt sääntöjenvastaisuudet ovat 112 prosenttia tuen määrästä ja 28 prosenttia investoinnista. Se, että kantaja ei noudattanut sitoumustaan olla aloittamatta töitä ennen kuin komissio vastaanotti tukihakemuksen eikä tiedottanut komissiolle tästä ja toimitti vastauksena komission tiedusteluun jäljennöksen, joka ei vastannut alkuperäistä myyntisopimusta tuetussa hankkeessa tarkoitetusta koneesta, merkitsee, että olennaista velvoitetta on vakavasti loukattu.

106 Vaikka on totta, että käsiteltävänä olevan asian tosiseikat eroavat niistä, jotka olivat kyseessä asiassa Industrias Pesqueras Campos ym. vastaan komissio annetussa tuomiossa (mainittu edellä 61 kohdassa), komissio on kuitenkin perustellusti voinut katsoa, että mikä tahansa muu toimenpide kuin tuen poistaminen saattaisi rohkaista petolliseen menettelyyn. Tuensaajat saattaisivat nimittäin pyrkiä esittämään vääriä tietoja tai salaamaan joitakin niistä kasvattaakseen keinotekoisesti sen investoinnin määrää, johon on mahdollista saada rahoitusta, jotta ne voisivat saada enemmän yhteisön rahoitustukea, ja tästä olisi seurauksena ainoastaan, että yhteisön tuesta vähennettäisiin se investoinnin osa, joka ei vastaa tuen myöntämisen jotain edellytystä.

107 Lisäksi on hylättävä kantajan väite, jonka mukaan tuen poistaminen on suhteetonta, koska Fedital, eikä kantaja, on vastuussa väitetyistä sääntöjenvastaisuuksista. Feditalin oikeudet ja velvoitteet ovat nimittäin siirtyneet kantajalle edellä 22 kohdassa mainittujen perättäisten ostojen seurauksena.

108 Pelkkä mahdollisuus siitä, että yhteisön oikeuden mukainen seuraamus olisi päällekkäinen kansallisten hallinnollisten seuraamusten kanssa, on puhtaasti hypoteettinen, eikä sellaisenaan riitä sellaiseen johtopäätökseen, että riidanalainen toimenpide tässä asiassa olisi suhteeton. Kantaja voi tarvittaessa kansallisessa tuomioistuimessa vedota mahdolliseen suhteellisuusperiaatteen rikkomiseen, joka johtuu yhteisön oikeuden mukaisen seuraamuksen päällekkäisyydestä kansallisen hallinnollisen seuraamuksen kanssa.

109 Näin ollen kantaja ei ole näyttänyt, että tuen poistaminen oli suhteetonta ottaen huomioon väitetyt laiminlyönnit ja kyseeseen tulevan säännöstön tavoite.

110 Tästä seuraa, että suhteellisuusperiaatteen väitettyä rikkomista ei ole näytetty.

3. *Väite perustelujen puuttumisesta*

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

111 Kantaja esittää, että riidanalainen päätös on puutteellisesti perusteltu ja että se ei sen perusteella voi ymmärtää selvästi ja yksiselitteisesti yhteisön viranomaisen päättelyä asiassa.

112 Kantajan mielestä riidanalaisessa päätöksessä ei ensinnäkään vastata riittävän seikkaperäisesti kantajan tiettyihin, 3.8.1995 esittämiin huomautuksiin (ks. edellä 31 kohta). Vastaaja ei ole vastannut huomautuksiin, joilla pyrittiin osoittamaan ensinnäkin riidanalaisten laskujen oikeellisuus, siltä osin kuin niissä oli toiminnan aloittamisajankohtaan nähden kuutta kuukautta aikaisempi päivämäärä, ja toiseksi sellaisen toimenpiteen lainvastaisuus, joka meni tuen vähentämistä pidemmälle.

113 Kun asianosaisella on menettelyssä oikeus esittää huomautuksia komission väitteistä, komission on kantajan mukaan otettava nämä huomautukset huomioon. Käsiteltävänä olevassa asiassa vastaaja ei ole esittänyt syitä, joiden vuoksi tuensaajan esittämät perustelut eivät oikeuttaneet esitettyjä seikkoja. Vastaajan olisi erityisesti pitänyt luetella sääntöjenvastaiset laskut ja selvittää ne syyt, joiden perusteella esiintuodut sääntöjenvastaisuudet vaikuttivat koko hankkeeseen.

114 Kantajan mukaan vastaaja ei myöskään ole vastannut huomautuksiin, joissa Massalombarda Colombani oli vedonnut pakkauslaitteen ostosopimuksen vää-

rentämisen osalta niihin samoihin perusteluihin kuin mihin kantaja on vedonnut käsiteltävänä olevaa asiaa koskevassa menettelyssä.

115 Kantaja arvostelee vastaajaa siitä, että se on selityksittä perustellut tuen poistamisen viittaamalla vain asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohtaan, jossa säädetään ainoastaan mahdollisuudesta keskeyttää tuki tai vähentää sitä, mutta ei sen poistamisesta.

116 Vastaaja vaatii kanneperusteen hylkäämistä katsoen, että riidanalainen päätös on riittävästi perusteltu.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

117 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY:n perustamissopimuksen 190 artiklassa (josta on tullut EY 253 artikla) määrätyissä perusteluissa on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmaistava yhteisön toimielimen riidanalaisen toimenpiteen perustelut siten, että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt, jotta he voivat puolustaa oikeuksiansa, ja että yhteisöjen tuomioistuimet voivat valvoa toimenpiteen laillisuutta, ja toisaalta perusteluvelvollisuuden laajuus määräytyy asiayhteyden mukaan (edellä 61 kohdassa mainittu asia Industrias Pesqueras Campos ym. v. komissio, tuomion 140 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

118 Käsiteltävänä olevassa asiassa riidanalaisessa päätöksessä viitataan menettelyn eri vaiheisiin, ja siinä mainitaan, että todetut sääntöjenvastaisuudet, etenkin päätöksen kuudennessa ja seitsemännessä perustelukappaleessa kuvaillut, vaikuttavat hankkeen toteuttamisen edellytyksiin (18. perustelukappale) ja oikeuttavat näin ollen tuen poistamisen asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohdan nojalla.

119 Vastaajan päättely ilmenee tästä perustelusta selkeästi ja yksiselitteisesti, ja sen nojalla asianosaiset ovat voineet puolustaa oikeuksiansa sekä yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on voinut valvoa toimenpiteen laillisuutta.

120 Kantaja ei voi arvostella vastaajaa siitä, että tämä on vastannut puutteellisesti kantajan huomautuksissaan esittämiin perusteluihin, joiden mukaan riidanalaisissa laskuissa oli kuutta kuukautta aikaisempi päivämäärä laskettuna siitä, kun komissio oli vastaanottanut tukihakemuksen ja joita laskuja oli tämän vuoksi pidettävä oikeina. Vastaaja on riidanalaisen päätöksen kuudennessa perustelukappaleessa selvästi esittänyt, että se, että eräät ostot suoritettiin ja että eräät työt toteutettiin ennen kuin komissio vastaanotti tukihakemuksen tuensaajalta, eli aikaisemmin kuin 27.10.1988, oli ristiriidassa sitoumuksen kanssa, jonka tuensaaja oli allekirjoittanut tukihakemuksessaan asetuksen N:o 2515/85 liitteen A mukaisesti. Riidanalaisesta päätöksestä käy selvästi ilmi, että vastaajan soveltama arviointiperuste menojen tukikelpoisuudesta on se, että rahoitettavia ostoja ja töitä ei voida toteuttaa ennen kuin komissio on vastaanottanut tukihakemuksen. Tämä arviointiperuste huomioon ottaen kantaja pystyi täysin arvioimaan niiden sääntöjenvastaisuuksien merkitystä, joista tuensaaja on vastuussa.

121 Vastaajaa ei voida myöskään arvostella siitä, että se olisi vastannut puutteellisesti kantajan väitteisiin, joiden mukaan Tetra Pak -pakkauslaitteen alkuperäisestä myyntisopimuksesta poikkeavan jäljennöksen toimittamisella ei ollut minkäänlaista vaikutusta tuen määrään, ja joiden mukaan vähentämistä pidemmälle menevä toimenpide on lainvastainen. Vastaaja on nimittäin katsonut, että todetut sääntöjenvastaisuudet, sellaisina kuin ne on esitetty riidanalaisessa päätöksessä (ks. edellä 33 kohta), vaikuttivat kyseisen hankkeen täytäntöönpanon edelly-

tyksiin, ja että tuki oli poistettava asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohdan nojalla. Vastaaja on siten hylännyt kantajan väitteet ja katsonut ensinnäkin, että ottaen huomioon riidanalaisessa päätöksessä todetut sääntöjenvastaisuudet, tietyt menot eivät voineet olla tukikelpoisia, joten tämä vaikutti tuen määrään, ja toiseksi, että sillä oli asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohdan nojalla oikeus poistaa tuki, ja kolmanneksi, että tuen poistaminen ei tämän asian tosiseikat huomioon ottaen ollut suhteetonta.

122 Kantajan kanneperusteidensa yhteydessä esittämistä perusteluista tulee sitä paitsi ilmi, että se on ymmärtänyt, miksi vastaaja teki riidanalaisen päätöksen.

123 Edellä esitetystä seuraa, että riidanalainen päätös on perustamissopimuksen 190 artiklassa tarkoitetulla tavalla riittävästi perusteltu, joten kanneperuste on hylättävä.

124 Tämän johdosta kanne on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

125 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian ja koska vastaaja on vaatinut kantajan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut, kantajan on vastattava paitsi omista oikeudenkäyntikuluistaan, myös korvattava vastaajan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(kolmas jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanne hylätään.**

2) **Kantajan on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvattava vastaajan oikeudenkäyntikulut.**

Jaeger · Lenaerts Azizi

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä lokakuuta 1999.

H. Jung K. Lenaerts

kirjaaja kolmannen jaoston puheenjohtaja

Sisällys

Asiaa koskevat oikeussäännöt ... II-3144
Kanteen perustana olevat tosiseikat ... II-3150
Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset ... II-3154
Lainvastaisuusväitteen tutkittavaksi ottaminen ... II-3155
Pääasia ... II-3156
1. Tiivistelmä kantajan esittämistä kanneperusteista ... II-3156
2. EY:n perustamissopimuksen soveltamista koskevien oikeussääntöjen tapahtuneeksi väitetty rikkominen ... II-3156
Komission toteamia sääntöjenvastaisuuksia koskevat kanneperusteet ... II-3157
Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut ... II-3157
— Asetuksen N:o 4253/88 15 artiklan 2 kohdan rikkominen ... II-3157
— Työasiakirjan B.1 kohdan 5 ja 12 alakohdan rikkomista koskeva kanneperuste ... II-3158
Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ... II-3160
— Ostot ja työt, jotka on toteutettu ennen kuin komissio vastaanotti tukihakemuksen ... II-3161
— Pakkauslaitteen ostosopimuksen väärentäminen ... II-3165
Tuen poistamisen oikeudellisesta perustasta ja asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohdan väitetyksi tapahtuneesta rikkomuksesta ... II-3167
Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut ... II-3167
Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ... II-3169
Tuen poistamisen suhteellisuus ... II-3170
Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut ... II-3170
Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ... II-3172
3. Väite perustelujen puuttumisesta ... II-3175
Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut ... II-3175
Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ... II-3176
Oikeudenkäyntikulut ... II-3178